

Zápis z e-mailových jednání chovatelské skupiny za období 01.07.2007 – 08.10.2007

Chovatelská skupina projednávala v tomto období problematiku vrhu „W“ Sixty Six, pocházejícího ze schváleného mezivarietního krytí.

Paní Monika Tihelková nakryla ve dnech 30.+31.07.2007 svojí fenu tervuerena Nathalia Mia Sixty Six se psem groenendaela Storm de Bruine Buck. Vrh má být odchován na CHS Sixty Six paní Kuncmanové. Z tohoto vrhu se dne 01.10.2007 narodilo celkem 6 štěňat, všichni ve fauvě barvě.

Storm byl před krytím Nathalie použit celkem 12x a po krytí Nathalie 1x a dosud se po něm narodili pouze Groenendaelové. Mezi těmito 13-ti krytími byly nejméně 3 matky prověřené heterozygotní feny. U několika dalších fen je podezření, že by mohly být heterozygotně založené, ale jelikož byly zatím kryty pouze Stormem nebo jinými homozygotními psy, není možné toto podezření prokázat. 13.krytí Storma bylo s Nathalií.

Z krytí 3 heterozygotních fen se Stormovi narodilo celkem 18 černých štěňat (Storm se dosud nikdy nestal otcem žádného Tervuerena), na základě čehož byla vznesena domněnka, že Storm je homozygot.

Dědičnost černé barvy je jasně prokázána a doložená, mnohokrát publikovaná. I přes fakt, že s různými autory a lety výzkumu bylo pro označení alely používáno jiné písmenko, princip dědičnosti publikovaný všemi vědci zůstává stále stejný. V současné době je dědičnost černé barvy natolik dobře prozkoumaná, že je možné provést komerční DNA test.

Dědičnost se řídí základním Mendelovým čtvercem. Černá barva je dominantní nad fauve i šedou barvou, zjednodušeně Groenendael je dominantní nad Tervuerenem. Pro tento případ není nutné řešit, zda se Tervuereni mají narodit v barvě gris nebo fauve, ale zda se vůbec mají narodit.

Vyskytují se jedinci s těmito genotypy:

KK – Groenendael homozygot, tento jedinec je černý (nemá žádnou vlohu pro jinou barvu) a může s Groenendaelem nebo Tervuerenem jakéhokoli založení produkovat pouze černá štěňátka.

Kk - Groenendael heterozygot, tento pes je černý (protože černá je dominantní), ale má „skrytou“ vlohu pro Tervuerena. Tudíž tento pes může produkovat i Tervuereny, záleží však na tom, s jakým partnerem bude spojen

kk – „nečerný“ jedinec, tj. Tervueren

Ve velmi vzácných případech může být jedinec s genotypem „kk“ také černý, ale pouze má-li zároveň dvě alely „a“, tj. jeho genotyp je „kkaa“. Tyto případy jsou nesmírně vzácné a říká se jim recesivní Groenendael (to jsou černá štěňata vzácně narozená z rodičů Tervuerenů). V žádném případě to ale neznamená, že Tervuerení potomci Groenendaela (nebo dvou Groenendaelů) nesou paušálně alelu „a“ a tudíž mohou dávat černá štěňata. Naprostá většina Groenendaelů totiž alelu „a“ vůbec nemá a tudíž jí nemůže předávat. Recesivní černé jedince není třeba brát v úvahu, protože zmiňovanou pravděpodobnost narození černých štěňat ze spojení Storm x Nathalia nezmenší, naopak.

Mendelův čtverec:

V horním řádku jsou rozepsané jednotlivé alely otce a v levém sloupci jednotlivé alely matky. V šedě označeném prostředním poli jsou 4 rovné díly potomků (tedy á 25% z narozeného vrhu), kteří dědí vždy jednu alelu od otce a jednu od matky. Jelikož však dědičnost černé barvy není vázaná na pohlaví, výsledek bude stejný, i kdybychom prohodili vlohy rodičů (otce do sloupce a matku do řádku)

Všechny existující typy spojení ve kterých figuruje alespoň jeden černý rodič jsou rozepsány zde:

Příklad 1 - otec KK (černý homozygot), matka KK (černý homozygot)

	K	K
K	KK	KK
K	KK	KK

Výsledek:

4x 25% (= 100%) potomků s genotypem KK, tj. černých homozygotů

Příklad 2 - otec KK (černý homozygot), matka Kk (černý heterozygot)

	K	K
K	KK	KK
k	Kk	Kk

Výsledek:

2x 25% (=50%) potomků s genotypem KK, tj. černých homozygotů

2x 25% (=50%) potomků s genotypem Kk, tj. černých heterozygotů

Příklad 3 - otec KK (černý homozygot), matka kk (Tervueren)

	K	K
k	Kk	Kk
k	Kk	Kk

Výsledek:

4x 25% (=100%) potomků s genotypem Kk, tj. černých heterozygotů

Příklad 4 - otec Kk (černý heterozygot), matka Kk (černý heterozygot)

	K	k
K	KK	Kk
k	Kk	kk

Výsledek:

1x 25% (=25%) potomků s genotypem KK, tj. černých homozygotů

2x 25% (=50%) potomků s genotypem Kk, tj. černých heterozygotů

1x 25% (=25%) potomků s genotypem kk, tj. Tervuerenů

Příklad 5 - otec Kk (černý heterozygot), matka kk (Tervueren)

	K	k
k	Kk	kk
k	Kk	kk

Výsledek:

2x 25% (=50%) potomků s genotypem Kk, tj. černých heterozygotů

2x 25% (=50%) potomků s genotypem kk, tj. Tervuerenů

Jen pro upřesnění je třeba dodat, že každý jedinec může být homozygotní pro určitý znak a heterozygotní pro jiný, tudíž v tomto případě řešíme pouze a jediné černou barvu. I Tervueren může být homozygotní nebo heterozygotní ve spojitosti s barvou, ale to se jedná o barvu fauve vůči gris. V současné době není třeba řešit, zda narozená Tervuerení štěňata budou fauve nebo gris (obě barvy jsou totiž recesivní vůči černé a jsou řízeny jiným genem).

Na výše uvedených případech je vidět, že homozygotní Groenendael s fenou Tervuerena může dát pouze černé potomstvo (viz příklad 3). Protože se tak ve spojení Nathalia Mia x Storm nestalo, je na snadě zvážit i možnost, že Storm je heterozygot.

V tomto případě by ale měl dát v předchozích 3 vrzích s prokázanými heterozygotními Groenendalkami nejméně 25%, tj. 4,5 štěněte Tervuerena (viz příklad 4). Pravděpodobnost, že se tak nestane je vyjádřena statisticky jako 1 : 177.

Pokud by byl Storm heterozygot, musel by dát s Nathalií nejméně 50% černého potomstva, tj. 3 štěňata (viz příklad 5). Pravděpodobnost, že se tak nestane je statisticky vyjádřena jako 1 : 64.

Pravděpodobnost že se obě tyto náhody stanou u jednoho psa najednou se násobí, tudíž lze snadno spočítat, že se rovná jedna ku mnoha tisícům.

Klub KCHBO obdržel žádost pana Toma Roozena, chovatele Storma o nařízení genetických zkoušek DNA. V první řadě již den po narození štěňat žádal pan Roozen paní Tihelkovou o provedení zkoušek DNA s tím, že není možné, aby se po Stormovi, u něhož je s největší pravděpodobností prokázané homozygotní založení pro černou barvu, narodila nějaká štěňátka Tervuerena. Pan Roozen dal toto na vědomí i klubu. Žádal, aby štěňata nebyla zapsána jako potomci Storma, pokud nebude DNA zkouškou prokázán Storm jako otec a vyjádřil naději, že samotné chovatelky budou

ochotny provést DNA už pro vlastní chovatelskou čest. Zároveň po dohodě s panem Roozenem nabídla paní Anita Neervoort paní Tihelkové další krytí zdarma, pokud Storm otcem opravdu nebude.

HPCH paní Pisarčíková kontaktovala hned následující den po obdržení emailu od pana Roozena paní Tihelkovou s oznámením, že pan Roozen zaslal tento požadavek na klub a paní Tihelková vyjádřila ochotu ke spolupráci, protože si není vědoma toho, že by Nathalii během hárání překryl jiný pes. HPCH začala zjišťovat náležitosti možné zkoušky DNA, aby vše proběhlo v souladu s řády ČMKU i FCI a v zájmu štěňátek co nejrychleji.

Ten samý den však paní Kuncmanová odmítla tyto DNA testy provést na vlastní úhradu, s odůvodněním (cituji): „*To je opravdu drahá legrace, která je opřena jen o něčí domněnky*“, „*Já se genetickým testům nebráním. Já se jen ptám, KDO JE ZAPLATÍ? Já NE. Monika - pokud vím, také NE. A proč taky. My VÍME, že nikdo jiný Natálii nepřekryl. Ani před Stormem, ani po Stormovi. Pokud někdo tvrdí opak, neboť se něčemu "domnívá", necht' to dokáže a hlavně zaplatí. My jsme OCHOTNÉ vyjít vstříct a za spravedlivých podmínek pro nás se genetickým testům nebráníme. Za spravedlivé považujeme to, že Monika bude u toho, když se budou dělat Stormovi. Ona jediná ví, čím kryla a zda pes, kterým kryla bude ten, kterému testy udělají. Jistě pochopíš, že by takto jednal každý. Pokud půjde o jiného psa, než který je na fotografiích, pak půjde skutečně o podvod, ale ne náš. To je třeba si uvědomit. A to už řešit samozřejmě budeme, ale ne přes klub.*“ a „*O genetice dědění mezi varetami se nehodlám přít - nikdo z nás zúčastněných nejsme odborník. Takže by to byly opět jen domněnky.*“ Již v žádosti o mezivarietní krytí byly chovatelkou uvedeny faktické nedostatky ve znalosti genetiky barev, která je však velmi jasně prozkoumaná. K tomuto postoji se o den později přidala paní Tihelková. Obě zpochybnily možnou totožnost psa při krytí, důkazem čehož prý má být nabídnuté další krytí zdarma.

Protože nedošlo k dohodě mezi chovatelkami štěňat a majitelkou a chovatelem krycího psa, zaslal pan Roozen a paní Neervoort dne 04.10.2007 oficiální stížnost na klub. Viz příloha 1.

Finální dohoda na základě komunikace dne 04.10.2007 s paní Kuncmanovou a paní Tihelkovou je tato: V jednání s klubem bude tento vrh zastupovat paní Tihelková. Obě chovatelky souhlasí s provedením DNA testů, pokud je zaplatí klub s tím, že pokud testy nepotvrdí otcovství Storma, uhradí je klubu. Pokud otcovství Storma bude prokázáno, náklady jdou k tíži klubu.

Chovatelská komise KCHBO jednala o tomto problému. V první řadě si je třeba uvědomit, že samotným projednáváním této kauzy nestanovujeme něčí vinu či nevinu. Vrh takové barvy, jaký se po Nathalii narodil je velmi podivný, jak však je vyjádřeno výše, s pravděpodobností jedna ku mnoha tisícům se tak opravdu může stát. Nicméně, tato pravděpodobnost je extrémně malá a narození tohoto vrhu se stalo předmětem živé diskuse mezi chovateli. Klub také obdržel oficiální stížnost chovatele a majitele Storma na kterou musí reagovat. Zápis vrhu bez DNA zkoušky by významným způsobem zpochybnil kredit KCHBO v ČR i v zahraničí a ve svém důsledku by mohl ohrozit mezivarietní krytí jako celek (toto krytí je stále krytím ve zvláštním režimu). CHK KCHBO doufala, že chovatelky provedou DNA zkoušku o své vlastní vůli a iniciativně, ale když se tak nestalo, považuje CHK KCHBO za naprosto nezbytné, postarat se, aby byly DNA testy provedeny (buť na úkor klubu) a spekulace o původu vrhu ukončeny.

CHK KCHBO se tedy usnesla na tomto postupu:

- 1) Kontaktovat laboratoř GenServis, doporučenou ČMKU, kde pracuje soudní znalkyně v oboru a vyžádat si bližší informace k provádění DNA zkoušky, následně objednat potřebné množství odběrových setů a formulářů.
- 2) Zajistit odběr DNA materiálu psa STORM de Bruine Buck nezávislým veterinárním lékařem v Holandsku, který stvrdí, že zkontroloval identifikaci psa a odebral mu vzorky. Tento veterinář pak vzorky spolu s vyplněným protokolem zašle přímo do laboratoře GenServis a to aniž by s nimi přišel do styku majitel psa nebo jiná třetí osoba. Majitel bude pouze přítomný odběru.
- 3) Zajistit odběr DNA materiálu feny NATHALIA MIA Sixty Six a jejích šesti štěňat. U odběru bude přítomný majitel feny, chovatel štěňat (nebo osoba jím pověřená) a zástupce klubu určený Chovatelskou komisí. Při odběru bude zkontrolována totožnost všech odebíraných jedinců (tj. štěňata musí být předem označena nezaměnitelným způsobem – čipováním nebo tetováním). Odběr bude proveden veterinárním lékařem, který po zkontrolování totožnosti zvířat odebere vzorky, vyplní odběrové formuláře a aniž by vzorky přišly do styku s jinou osobou, tyto vzorky za přítomnosti všech zúčastněných zabalí, zapečetí a následně je odešle do laboratoře GenServis
- 4) Úhradu DNA rozboru provede klub KCHBO. Na základě výsledků pak bude stanoveno, zda úhrada zůstává k tíži klubu KCHBO (pokud všechna narozená štěňátka budou prokazatelně

potomky udávaných rodičů) a nebo k tíži chovatele (pokud bude původ vyvrácen u některého štěněte nebo všech štěňat)

- 5) O výsledcích DNA rozboru budou zpraveny všechny dotčené strany (stěžovatel Tom Roozen a paní Anita Neervoort, chovatelka paní Iva Kuncmanová a majitelka Nathalie paní Monika Tihelková) stejně jako holandský NVBH klub, ČMKU a výsledek bude samozřejmě zveřejněn prostřednictvím www stránek KCHBO a časopisu.
- 6) V případě prokázání udávaných rodičů budou výsledky rozboru přiloženy k PZŠ štěňat, abychom předešli pochybnostem ČMKU při vystavování rodokmenů štěňat.
- 7) Pokud rozbor DNA neprokáže udávané rodiče, bude nadále postupováno v souladu se Zápisním i Organizačním řádem KCHBO a ČMKU.

Zapsala: Hana Pisarčíková